

Sfurtuna, az elátkozott leány

Azt mesélik, élt egyszer egy király meg egy királyné. Ennek a királynak meg ennek a királynénak hét lánya volt. A legkisebbiket úgy hívták, hogy Sfurtuna. Nagy háború tört ki, a háborút a király elvesztette. Megfosztották trónjától, és fogságba vetették. Miközben raboskodott, családja sorsa rosszra fordult. A királynénak ki kellett költöznie a palotából. Takarékságból egy viskóban volt kénytelen meghúzni magát. Egyre rosszabbul ment a soruk. Olyan nyomorúságra jutottak, hogy csoda volt, ha akadt egy betevő falatjuk. Egy szép napon arra járt egy gyümölcsáros. A királyné behívta, szeretett volna venni egy kis fügét. Ahogy megvette a fügét, arra jött egy vénasszony és alamizsnát kért.

– Jaj, öreganyám! – szólalt meg a királyné –, adnék én neked annyi alamizsnát, amennyit csak akarsz, ha tudnék. De nem tudok, mert magam is szegény vagyok.

– Hogy lehet az, hogy szegény vagy? – kérdezte a vénasszony.

– Jaj, öreganyám! Nem tudod, hogy én vagyok a spanyol királyné? Haddal támadtak az uramra, s én nyomorra jutottam!

– Szegénykém! Igazad van. De tudod-e, miért megy ilyen rosszul a sorotok? Azért, mert egyik lányod, aki itt él veled, el van átkozva. Nem is mosolyog rád a szerencse, amíg itt tartod magadnál.

– Hát el kell űznöm valamelyik lányomat?

– El bizony, felséges asszonyom.

– És vajon melyik van elátkozva?

– Az, amelyik keresztbe tett kézzel alszik. Ma éjjel gyújts gyertyát, s nézd végig a lányaidat. Az egyik keresztben tartja a kezét, azt kell elűznöd. Ha elűzöd, visszanyered elvesztett koronádat.

Éjfélkor a királyné gyertyát gyújtott, s végignézte lányait. Egyiknek sem volt keresztben a keze. De végül észreveszi, hogy Sfurtuna keresztbe tett kézzel alszik.

– Jaj, édes lányom, hát téged űzzelek el?

Ahogy ezt kimondta, Sfurtuna fölébredt, és látta, hogy az anyja szeme csupa könny. – Mi a baj, édesanyám?

– Semmi, édes lányom. Itt járt egy vénasszony, s azt mondta, hogy nem mosolyog ránk a szerencse, míg elátkozott lányomat, azt, amelyik keresztbe tett kézzel alszik, el nem üldözöm... Te vagy ez az elátkozott!

– Hát ezért sírsz? – kérdezte Sfurtuna. – No, akkor öltözöm is, és megyek világgá. – Felöltözött, batyut kötött és útnak indult.

Ment-mendegélt, míg egy elhagyott helyre nem ért. Talált ott egy magányos vályogházat. Hallotta, hogy a vályogházban szőnek. Benézett. Az egyik szövőasszony megkérdezte: – Be akarsz jönni?

– Szeretnék, jóasszony – felelte Sfurtuna.

– Elszegődnél szolgálni?

– Elszegődnék, jóasszony.

Mindjárt nekifogott a söprésnek, a munkának. Este azt mondják neki az asszonyok:

– Ide hallgass, Sfurtuna: mi elmegyünk, rád zárjuk kívülről az ajtót, te zárd be belülről is. Ha hazajövünk, nyisd ki, de vigyázz, nehogy ellopják a selymet, a szalagot meg a többi holmit, amit szőttünk. – Aztán útnak indultak.

Éjfél tájban Sfurtuna ollócsattogásra ébredt, és látta, hogy egy asszony ollóval szabdalja a sok aranyos szövetet. Ez az asszony volt az ő rossz sorsa. Másnap megjöttek a gazdasszonyok. Kinyitották az ajtót kívülről, Sfurtuna kinyitotta belülről. Az asszonyok beléptek, s amint beléptek, borzalmas látvány tárult eléjük.

– Ő te gyalázatos! Így hálálod meg, amit érted tettünk?... Takarodj! – Elkergették, még bele is rúgtak.

Szegény elátkozott lány csak járta a vidéket. Az egyik falu végén megállt egy bolt előtt, ahol kenyeret, zöldséget, bort meg más effélét árultak. Alamizsnát kért. A boltosné adott neki egy darab kenyeret, egy kis sajtot meg egy pohár bort. Megesett a szíve szegény lányon, megágyazott neki éjszaka a boltban, a zsákok között. Megjött a boltosné ura. Vacsoráztak, lefeküdtek. Éjszaka pokoli lármára ébrednek. Hát a hordók csapra verve, a bor szétfolyik. Az ember a szerencsétlenség láttára felugrott. Észrevette, hogy az idegen lány nyöszörög fektében.

– Ő, te gyalázatos! Biztosan te voltál! – Fölkapott egy botot, agyba-főbe verte, aztán elkergette.

Szegény lány sírva ment el. Azt se tudta, merre vegye útját, melyik ajtón kopogtasson. Egy szép napon az egyik falu végén megpillantott egy mosónőt.

– Hát te mit bámulsz? – kérdezte a mosónő.
– A világot járom.
– Mosni tudsz-e?
– Tudok, jóasszony.
– No, akkor maradj itt nálam mosónőnek. Én majd szappanozok, te meg öblögetsz.

Szegényke nekilátott az öblögetésnek, aztán teregetett. Amikor a ruha megszáradt, leszedte. Aztán megfoltozta, kikeményítette, végezetül pedig kivasalta.

Ezek a ruhák a királyfi ruhái voltak. A királyfi, amint szemügyre vette a holmiját, nagyon szépnek találta őket.

– No, Francisca néne – szólalt meg a királyfi –, ilyen szépen még sohasem mosott nekem. Meg is jutalmazom érte. – És adott neki tíz unciát. Francisca néne a tíz talléron szépen felöltöztette Sfurtunát. Aztán vett egy zsák lisztet, és kenyeret sütött. A kenyérrel együtt sütött két szép ánizsos perecet is. Csak rájuk kellett nézni, máris étvágya támadt az embernek. Másnap aztán Francisca néne odafordult Sfurtunához, és azt mondja:

– Menj ki ezzel a két pereccel a tengerpartra. Kiálts háromszor a Sorsomnak: Hé! Francisca néne Sorsa! Harmadszorra, meglátod, előjön. Akkor mondd meg neki, üdvözlöttem. Aztán kérdezd meg, hol találod a magad Sorsát. Meglátod, megmondja.

Sfurtuna rögvest a tengerpartra sietett.

– Hé, Francisca néne Sorsa! Hé, Francisca néne Sorsa! Hé, Francisca néne Sorsa!

Francisca néne Sorsa elő is jött. Sfurtuna átadta az üzenetet, és megkínálta az egyik pereccel. Aztán megkérdezte:

– Francisca néne Sorsa, az isten szerelmére, mondja már meg, hol találom a magam Sorsát?

– Ide hallgass! Megmondom, mitévő légy. Indulj el ezen az ösvényen. Addig menj rajta, míg egy kemencéhez nem érsz. A kemencemosó víz árka mellett találsz egy vén boszorkányt. Köszönts tisztességgel. Add neki a másik perecet. Az a te komisz Sorsod. Meglátod, gorombáskodni fog, de ne törődj vele. Hagyd ott nála a perecet, és gyere el.

Sfurtuna elindult, elért a kemencéhez, ott találta a banyát. Meg is undorodott tőle. Olyan piszkos, büdös, olyan csipás volt, amilyen csak egy csúf boszorkány lehet. Sfurtuna elővette a süteményt, és így szólt:

– Sorsanyóka, fogadd el tőlem.

– Takarodj innen, takarodj innen! Nem kell a süteményed – ripakodott rá a banya, és hátat fordított neki. Sfurtuna letette a perecet, és elment. Visszaballagott Francisca anyóhoz.

Másnap hétfő volt. Nekifogtak a mosásnak. Francisca anyó beáztatta a ruhát, beszappanozta, a lány kimosta, kiöblögette. Amikor megszáradt, Sfurtuna megfoltozta, kivasalta. Azután Francisca anyó kosárba tette, és elvitte a palotába. Amikor a királyfi meglátta a holmiját, így szólt:

– Francisca anyó, ezért többet kell számítani. Ilyen szépen még sohase mosta ki a ruhámat. – Adott is neki tíz unciát ráadásul.

Francisca néne megint lisztet vett, és sütött a Sorsanyónak két perecet. Ráparancsolt Sfurtunára, vigye el neki, aztán ügyesen kapja le a tíz körméről, csutakolja le, fésülje meg, ha nem megy másképp, hát erőszakkal. No de addig még mosniok kellett. Amikor elkészültek a ruhával, Francisca néne elvitte a királyfinak. A királyfi éppen házasodni akart, ezért aztán jó néven vette, hogy ilyen szépen kimosva kapja vissza a holmiját. Adott is Francisca nénének húsz uncia ráadást. Francisca néne megint lisztet vett a sütéshez. Sfurtuna Sorsanyójának meg vásárolt egy szép ruhát, abroncsos szoknyát, alsószoknyát, finom kendőt, fésűt és más efféle csecsebecsét. Perecet is sütöttek. Sfurtuna kapta magát és elment a kemencéhez.

– No, Sorsanyóka, ezt a perecet neked hoztam. – Ezzel lekapta a tíz körméről, szivaccsal meg szappannal jól lecsutakolta, és szépen megfésülte.

– Ide hallgass, Sfurtuna – szólalt meg a banya –, mert ilyen jót tettél velem, neked adom ezt a dobozt, használd egészséggel. – Olyan kis doboz volt, amelyben gyufát szoktak tartani.

Sfurtuna valósággal röpült vissza Francisca nénéhez. Kinyitotta a dobozt, hát egy maréknyi ruhaszegélynek való szalagot talált benne.

– Ejnye, gondolhattam volna, hogy ez lesz – kiáltott föl, és bedobta az almárium aljába.

A rákövetkező héten megint mostak. Francisca néne indult a palotába. A királyfi bosszankodott, mert a menyasszonya esküvői ruhájához még egy maréknyi ruhaszegélynek való szalag kellett volna, de az egész országban nem talált ugyanolyan szalagot. Francisca néne belépett a palotába:

– Mi a baj, királyfi? – (mert Francisca néne igen jóban volt a királyfival).

– Mi baj volna? Meg akarok házasodni. A menyasszonyom esküvői ruhájához kellene még egy maréknyi ruhaszegélynek való szalag. De sehol se kapok.

– Ezen búsul felséged? Majd én szerzek szalagot.

– És ugyan mit tett? Hazament, levágott egy darabot az almárium aljába hajított szalagból, és elvitte a palotába. Azt mondja erre a királyfi:

– No, mert kisegítettél szorult helyzetemből, annyi aranyat kapsz, amennyit a szalag nyom.

– Fogtak egy mérleget, az egyik serpenyőjébe bedobták a szalagot, a másikba aranyat tettek. De az arany sehogy se nyomta le a szalagot. Kerítettek egy hídmérleget: azzal se mentek semmire.

– Francisca néne, mondja már, hogy lehet ez? Olyan nincs, hogy egy darabka szalag ennyit nyomjon. Honnan vette ezt a szalagot?

Francisca nénét váratlanul érte a kérdés, aztán, hogy így megszorították, mindent bevallott. A királyfi látni akarta Sfurtunát. Francisca néne szépen felöltöztette a lányt, hiszen apránként összegyűjtött neki egy-két ruhát, és elvitte magával a palotába, Sfurtuna, amint belépett a trónterembe, szépen meghajolt, (a nevelésében nem volt hiba, hiszen királykisasszony volt). A királyfi köszöntötte és helyet kínálta. Aztán megkérdezte:

– Hát te ki vagy? – Sfurtuna vagyok, a spanyol király legkisebbik lánya. Apámat elűzték a trónról, és börtönbe vetették. Rossz sorsom miatt világgá kellettennem, el kellett tűrnöm a megalázást, a verést.

– Aztán mindent elmesélt töviről hegyire. A királyfi azon nyomban hívatta a szalagszövő asszonyokat, akiknek a portékáját a gonosz Sorsanyó ollóval összevagdosta. Megkérdezte tőlük, mennyit ér az a szalag. Azt felelték, kétszáz unciát. A királyfi elővett kétszáz unciát, és kifizette őket. Aztán így szólt:

– Ez a szegény lány királyi vérből való. Ti pedig megvertétek. Ne feledjétek, hogy senkit se szabad megverni. Elmehtetek.

Eztán hívatta azt, akinek a bora kifolyt a hordóból. Megkérdezte, mennyi volt a kára. – Háromszáz uncia...

– A királyfi kifizette a háromszáz unciát, és így szólt:

– Meg ne történjen még egyszer, hogy megversz egy királyi vérből való lányt. Elmehetsz!

– Azután elbocsátotta a régi menyasszonyát, mert már nem találta kedvére valónak, és elvette Sfurtunát. Francisca nénét pedig megtette udvarhölgynek.

Hagyjuk a királyfit, hadd örvendezzen, és lássuk, mi történt Sfurtuna anyjával. Ahogy Sfurtuna elment világgá, mindjárt jobbra fordult a királyné sorsa. Olyannyira, hogy eljöttek a bátyjai meg az unokabátyjai, erős hadsereggel, és visszafoglalták az országát. A királyné lányaival együtt ismét beköltözött a régi palotába. Ott éltek nagy kényelemben. De a szívük egyre fájt Sfurtunáért.

Nem tudták, él-e, hal-e. Keresték mindenfelé, kérdezősködtek utána. Végül is megtudták, hova vetődött. No de hogyan? Hát a királyfi révén. Ez ugyanis meghallotta, hogy Sfurtuna anyja visszakapta az országát, erre követeket küldött a királynéhez, és mindent megüzent neki. Képzeltetitek, mennyire örült a királyné. Lovagok és udvarhölgyek kíséretében elment hozzá látogatóba. Amint megpillantotta a lányát, a nyakába borult, el sem akarta engedni. Aztán eljött a többi lány is, képzeltetitek, hogy örültek. Az egész országban örömnépet ültet. Boldogan élnek azóta is.